I, 11, 1936

LEI 5

„Cine renunţă la mormânt, renunţă la înviere. Pentrucă, condiţia învierii stă în acceptarea prealabilă, nesovăitoare, senină, a durerilor şi apăsării mormântului".

ICONAR

Condiţiunile realizării noastre

de L. ŢARĂ

Mirajul oamenilor mari constă într'o sublimă comuniune dintre ei şi lucruri, în acea taină pe care încercăm s'o ghicim îndărătul operei lor. Atracţia faptelor mari se explică prin însimţirea noastră la un sens mai înalt, pe care îl acordăm vieţii. Această însimţire, pentru a trăi o viaţă ce trece de comun, reclamă, mai întâi, formarea noastră. Formare în sensul de-a ne turna tiparul fiinţei morale nu atât prin acte gratuite, ci căutând să ne introducem cât mai mult în medii reale de creaţie artistică, de luptă socială, de cercetări metodice etc. Realizarea noastră are însă un înţeles mai adânc. Există o fază, când încărcăm sufletul cu bogăţii cognitive, îl directivăm prin gesturi morale şi atitudini. Este faza de formare, de pregătire. Bine înţeles că actele de pregătire nu vor dispare niciodată, ci ne vor întovărăşi până la sfârşitul existenţii noastre terestre. După faza de formare propriu zisă se vestesc începuturile fazei de realizare. O nelinişte, un fel de nemulţumire veşnică, o căutare a noastră ne sbuciumă, ne chiamă pentru a ne exprima, pentru a revărsa din interiorul nostru idei şi forme. Intrăm într'o fază care va pune pecetea adevăratului rost al fiecăruia. Realizare înseamnează, după noi, atingerea unei plenitudini sufleteşti prin creaţii, prin înfăptuiri. Suntem realizaţi, când conturul sufletului nostru se poate desprinde din operele, din faptele noastre. Este necesar să fi dat tot ce putem da, sub raport calitativ şi cantitativ, căci sutem realizaţi ca existenţă morală, când ne-am exteriorizat ca suflet unitar, plin, cu un specific bine definit. E nevoe însă ca acest suflet al nostru, al fiecăruia, care se resfrânge în opere şi creaţii, să fie sufletul nostru adevărat, acelaş. Cu cât ne realizăm, cu atât şi neliniştea interioară pare că tot se depărtează. Cu realizarea noastră mergem către un echilibru înalt, de mândrie interioară. Sunt epoci fericite ale oamenilor şi ale popoarelor, epocile în care bogăţia propriilor creaţii stă alături de noi ca o prelungire a sufletului din care s'au născut. E tragic însă chinul celor ce nu s'au putut realiza niciodată. Asupra lor apasă blestemul faptelor neîmplinite. Căutarea şi rătăcirea veşnică îi stăpâneşte tiranic si trist. Există în secolul nostru o vastă literatură psihologică a acestor călători chinuiţi, cum li s'a zis. Prin literatura chinului lor propriu ei se realizează ca suflete încărcate de blestem şi urgisire. Mai trişti ca aspect — pentru noi — rămân însă marii rataţi ai vieţii spirituale, rămân epocile istorice sterpe, epocile de negaţii şi îndoeli, rămân oamenii, cari deşi ar fi putut, n'au avut totuşi chipul să-şi exprime prin forme şi idei alese, prin acţiuni durabile, justificarea existenţii lor pământeşti. Ei nu s'au realizat, ei n'au putut să intre în istorie, fie individual, fie colectiv, ei au avut un destin tragic. Şi acum condiţiunile realizării noastre. Când am scris „noastre" m'am gândit la două lucruri: la realizarea noastră ca naţiune şi la realizarea noastră ca generaţie cu gândul de foc al înnoirii româneşti. De fapt avem una şi aceeaşi realitate; naţiunea românească se identifică cu generaţia tânără. Pentru că noi vedem existenţa actuală a naţiunii româneşti ca pulsaţie multiplă de viaţă, ca iniţiativă şi propulsiune spre viitor explicată numai prin existenţa generaţiei tinere, aşa cum se manifestă ea. Generaţia noastră începe să intre în faza ei de realizare. Aceasta, cu toate că nu este încă deplin formată. (Câţi nu obiectează faptul acesta). Ei uită însă că formarea noastră e continuă. Şi mai uită că făptuirea, realizările spre cari tindem nu pot fi stăvilite şi nici dictate conform unui plan psihologic. Dar cum putem proba caracterul de „format" al cuiva, decât prin ceea ce dânsul oferă ca înfăptuire? Deci suntem la începutul fazei întemeiate şi naturale a realizării noastre. Pornim să ne realizăm.

Momentul istoric, prin care trecem, este de aşa natură, încât în faţa acestei mari tendinţi se ridică o întreagă constelaţie de forţe opuse. Nu mă gândesc numai la forţele protivnice din punct de vedere exterior, social, politic, extraordinar de ostile şi grele — lupta cu acestea a imprimat pe drept cuvânt atributul eroismului tineretului, care le înfruntă — dar mă gândesc mai ales la acel mediu moral pervertit ce atârnă greu, ca într'un vis urât, asupra vieţii noastre interioare. Există un demon rău în sufletul de astăzi, care tulbură adevărata sa realizare. Un duh corupător al liniilor drepte, distrugător al sincerităţii minime, de care avem nevoe pentru cele mai puţin însemnate exteriorizări ale simţirii noastre. Mai mult decât atât: cea mai mare piedică a realizării „celor vechi" este lipsa unui avânt creator. Ei nici nu mai traesc nelinişti. Cei vechi sunt detreabă, mulţumiţi. Aci se deschide mormântul lor. Dacă ar fi numai bătrânii! Dar în categoria aceasta intră îmbătrâniţii prea curând — şi lucrul e cu atât mai grav. Formarea generaţiei noastre s'a făcut şi se mai face prin afirmarea şi trăirea unor noui principii de viaţă socială, culturală, prin înţelegerea nouă a artei, prin introducerea noastră într'un spirit de viaţă ofensiv în faţa realităţii. Trebue să ajungem, cu timpul la plenitudinea realizării noastre. Din neliniştea de până acum încep să se întruchipeze faptele. Condiţiunea acestei inaugurări rezidă în frământarea noastră internă. Trebue să fim mereu stăpâniţi de-un spirit combativ, de tendinţa creaţiei, sbuciumul interior n'are voe să ne părăsească. Dar! Dar neliniştea noastră va fi într'adevăr metafizică...! Nimic din ceea ce se numeşte trepădare personală, nimic din ceea ce stăpâneşte lumea veche să nu ne atingă. Realizarea noastră reclamă uitarea oricăror calcule, interese mici sau combinaţii ale ambiţiei proprii. Nici unul dintre scriitorii de azi nu se va putea realiza dacă va fi stăpânit numai de dorinţa câştigului material, oferind cât mai „excitante" scrieri. Nici una din faptele aşa zise ale înnoirii naţionale prin educaţia copiilor de şcoală nu va realiza pe cineva, câtă vreme aceste fapte pornesc din calcule şi nu au îndărătul lor tendinta sinceră, de fond, a educaţiei naţionale. Suprema condiţiune a realizării noastre este sinceritatea. Sinceritatea în sensul de-a ne exprima conţinutul, pentru conţinut. In sensul de-a susţine o idee pentru puterea ei eliberatoare, pentru frumuseţea ei. Intotdeauna au rămas lucrurile, cari

Câteva cuvinte despre viaţa şi opera lui Mihai Horodnic

II.

Tragica prăbuşire sub stâncă de nenoroc şi moarte a lui Mihai Horodnic a desăvârşit, sub zodie de tristeţe şi imensă sinceritate, îngemănarea destinului vieţii cu cel al operei sale. Fiecare vers îi poartă un crâmpei de poveste şi singurătate chinuită de doruri fără margini şi aşteptări fără plinire. Viaţa lui şi-a scuturat petalele primăverilor de tinereţe în chinul gândurilor de maturitate precoce, însetată de deslegarea marilor probleme nepământene a părelnicei noastre existenţe, iar poezia i-a însăilat în brăţări de versuri clare romanul de nelinişti trăite prin vremelnicia celor nouăsprezece primăveri. Deaceea poezia lui Horodnic se sustrage unei posibilităţi de amănunţită analiză literară. Ea poate fi mai degrabă înţeleasă şi trăită sufleteşte decât cumpănită după legile minţii. Totuşi o încercare de lămurire nu e de prisos pentrucă apariţia de o clipită a stelei lui Horodnic pe cerul literaturii bucovinene trebuie subliniată ca un fenomen cu raritate de geniu.

Inainte de marele război Bucovina n'a cunoscut binefacerile unei tradiţii de şcoală literară. Puţinele noastre plaivasuri de azur, de-atunci, îşi făceau ucenicia la şcoala de mare autoritate a Sămănătorului.

După război îndrăgostiţii cuvântului scris au fost nevoiţi să pornească la drum fără sfatul şi îndrěptarea nimănui. In aşa condiţiuni porneşte la drum şi Mihai Horodnic pentru a răsplăti aşteptări, pentru a tăia brazdă nouă în ogor înţelenit şi a deschide drum larg celor ce aveau să vină după el. In jurul revistei Muguri ia naştere o adevărată şcoală de năzuinţi literare. Infruntând greutăţile primelor începuturi, Horodnic s'a angajat scrisului de linie mare. Pornit dela adevăratele isvoare de inspiraţie românească, trecutul istoric şi cântecul popular, şi-a avântat scrisul pe culmi necunoscute până atunci liricei de provincie, având meritul că nu s'a lăsat ademenit de surlele modernismului de import, ci a ascultat de sfatul instinctului sănătos de copil al ţarinei şi satului. Primele nelinişti închegate în vers sunt copleşite de farmecul poeziei eminesciene:

„In urmă când sclipiră stele, în nopţi
cu farmece de Mai,
Şi când privighetori în crânguri se
închinau de-atâta vrajă,
Noi trěmuram, şi să ne spunem, noi
nu puteam, nu era grai
Care să albă-atâta farmec, când luna
ţese albă mreajă“ ...

(Chemare).

sau uneori iosifiene:

„Din albe zări
Poveşti cobor
Cu vraja lor
Acoperind
Dureri pustii
Şi visuri mii“.

(Pastel).

pentru a se lămuri mai apoi sub pecete personală:

„Şi poate, cine ştie, în serile târzii,
Bunica-şi toarce inul şi spune la copii,
Un basm frumos cu-o fată de împărat
[pe care
O maşteră vicleană a dus-o'n depărtare...
. . . .
Şi caerul din furcă s'o fi gătind şi nici
Bunica nu-i pe lume ... Copiii-or fi
[voinici
şi-or fi murit mulţi oameni şi poate
[şi'mpăratul ...“

(File de poveste).

De altfel ucenicia la „luminile geniului eminescian“ a fost binecuvântată de rodnicie pentrucă a fost ajutată de talent şi mare putere de inspiraţie. Peste tot Horodnic apare ca un desrădăcinat al satului natal. Comorile copilăriei risipite prin ţarini şi l-au jinduit pururea. Versurile îi sunt grele de nostalgii infinite de toamnă târzie şi de caval plâns înspre seară „în deal la stână“. In sufletul lui a clocotit mereu poezia satului cu tot trecutul de poveşti cu haiduci şi zâne, copleşită de nota de duioşie a lucrurilor de demult, duse cu anii să nu se mai întoarcă.

Rob măreţiei naturii, Horodnic a încercat să-şi dăruie sufletul în crâmpee de pastel dar nu şi-a putut mulţumi aşteptările, rămânând în această privinţă tributar marelui Eminescu.

Sentimentul desrădăcinării
zultă la el din contrastul cu a
ci se defineşte ca o ataşare
de lumea de altă dată, de lu
veştilor bunichii, învăluită în
de amintiri patriarhale.

Fire singuratică, pornită
sare şi trăire interioară, mira
lăriei i-a înfiorat ades scrisul

„O, vreme trecută, întoarce
In carul de-atuncea pe drumu
Şi'njugă-mi iar boii de-atunc
Şi varsă-mi în suflet noroc şi

(Zile de co

Tristeţe nesfârşită şi ob
moarte scuturată din plin
dejdi şi gânduri scumpe, îi
zează şi etichetează cântarea
fără noroc:

„Dintre flori, pe cea mai
Am cules-o şi am vrut
Ţie să ţi-o duc ...
Şi-am văzut atunci cum f
Şi-a închis pe dată ochii.
Şi-a murit ...“

(Al cincisprezecelea

Rămânând credincios fo
sice, cu excepţia cântecelor
de o vrăjitoare muzicalitate şi
originalitatea creaţiilor sale
rodnic şi-a câştigat modes
cinste în istoria literaturii no
dreptăţindu-ne să cetim în
fulgerat al vieţii sale topire
făr pentru a lumina, prin m
mul spre culmi de eternitate
bucovinene.

VASILE I. P

---

au un fond mai adânc. Să impregnăm creaţiunilor noastre acea adâncime, care ne va garanta trăinicia vieţii noastre ca naţiune. Realizarea noastră simbolizează tot ce-am putea să însemnăm ca oameni şi Români. Prin ea se stabileşte sinteza între om cu toate aptitudinile sale şi natura misterioasă a puterilor ce aşteaptă să fie ordonate, modelate. Căci suntem dispuşi să ne angajăm cu toată fiinţa noastră numai acolo, unde surprindem o chemare ce pare că a pornit chiar din interiorul profund al inimii noastre, unde între noi şi lucruri există o sfântă comuniune.

L. ŢARĂ

Răsboaiele se câştigă
cari au ştiut să atragă, di
din ceruri, forţele misteri
lumii nevăzute şi să-şi asi
cursul acestor forţe. Forţel
misterioase sunt sufletele
sufletele strămoşilor noştr
fost şi el odată legaţi de
brazdele noastre, cari a
pentru apărarea acestui p
cari sunt şi azi legate de
amintirea traiului lor de a
noi, copiii, nepoţii şi st
lor. Dar mai presus de
morţilor stă Dumnezeu.

Manuscrisele pentru pre
poezie, instituite de I C O N
putea fi trimise până la 1 S
1936.

Disponibilitatea legionară

Ne-am ridicat viguroşi şi falnici. Am afirmat pur şi simplu că adevărurile unice, mari, esenţiale, nu se învaţă, se trăesc. Inaintaşii noştri au rămas însă surprinşi, stupefiaţi în faţa actului nostru românesc, plin, viu, atletic. Obişnuiţi cu virtuţile senilităţii din fragedă copilărie, au făcut dogmă din adevărul care le vestejeşte viaţa ca o filoxeră, că nimic nu este esenţial în lume, că evenimentele vin dela sine, că totul se realizează aproximativ în lumea aceasta. Această nietzscheană desinvoltură a noastră i-a cutremurat. Ne-au declarat subversivi vieţii lor cu climat mediocru. Vântul nebuniei a început să sufle prin creerul lor care n'a cunoscut niciodată străfulgerarea unei certitudini masive şi au ajuns astfel la Virgil Teodorescu, la Sterie Ciumetti. Noi însă nu ne putem opri niciodată. Expresia noastră este marşul. Mizeriile cari ratează viaţa celorlalţi oameni, ca foamea, drumul, obosirea, epuizarea, pe noi nu ne ating. Erorile, viciile, alunecările, căderile omeneşti, pe noi nu ne pot înghiţi, nu ne pot birui. Chemări de dincolo de noi ne cântă în vine. Suntem prima generaţie care depăşim orice, cari nu putem fi furaţi de fluviul vieţii. Acele cuvinte teribile: *„spuneţi-mi cine a mers departe pentrucă eu vreau să merg şi mai departe"*, în sfârşit, pentru prima oară capătă sens şi în viaţa românească. Compromisul ne este străin, ne plac atitudinile nete; ori învingem, ori murim. Nu suntem legionari în virtutea unui act de voinţă al nostru. Chemările cari ne bat în sânge vin de dincolo de noi, vin prin rădăcinile fiinţei noastre, din altă lume. Căci astăzi există în România un criteriu după care poate fi măsurat coeficientul vital al românilor: este gradul în care cineva este copleşit de legionarism. Numai cei excesiv de vii, de autentici şi plenari, pot fi legionari. Ceilalţi pleacă. Cei sleiţi, cei hibrizi, cei infirmi, pot fi orice: donjuani, democraţi, avocaţi, deputaţi, însă numai oameni plini nu. Căci legionarismul este în primul rând o nepotolită nostalgie, o tumultuoasă desfăşurare de vitalităţi şi efluvii. Numai cine nu poate fi înghiţit, compromis de viaţa de toate zilele, rămâne la noi. Numai cine a fost ars în tinereţea lui de vise, întrebări şi îndoeli. Adică cine cunoaşte cenuşa şi amărăciunea iremediabilă, leşiatică, a căderilor. Căci din punctul acesta de vedere legiunea reprezintă pentru setea omului modern de a cunoaşte trăiri telurice, efervescente, epice, un ocean. In nesfârşitul pustiu al vremurilor de azi, fără Dumnezeu şi fără mituri, fără rugăciuni şi fără incantaţii, legiunea este singura realitate care mai fascinează, singura măreţie care mai ameţeşte. Mulţi se uită la fenomenul legionar şi cască gura. Este treaba lor. Pe noi nu ne interesează dacă această infirmitate, imposibilitate de adaptare la curgerea noului veac românesc, le este organică sau accesorie. Ştim numai că suntem singuri în lume, orfani (Bălcescu, Eminescu, Pârvan, singurii cari puteau fi părinţii noştri, au murit de mult. Despre A. C. Cuza este bine să nu vorbim). Inaintaşii noştri au pregătit singurătatea noastră şi dacă n'ar fi legionarismul care să umple vidul din noi, care să ucidă iadul care ne paşte nemilos în suflet, am simţi cum ne-ar cuprinde spaima şi îngheţul. Prietenii mei nelegionari trăesc azi această spaimă, sunt cuprinşi de acest îngheţ. Personal îmi este milă de ei, dar ce pot face eu pentru dânşii? Pustiul care se întinde în sufletul lor, desnădejdea în faţa bucuriilor albe ale vieţii, negaţia care o reprezintă ei pentru lumea mea legionară de vulturi şi Arhangheli, de înălţări şi superiorităţi, nu se poate mântui cu o vorbă bună. Toată ura, cu care suntem trataţi, nu este altceva decât invidia lor, că nu se pot încadra vieţii legionare, cu exuberanţă şi tinereţe, cu biruinţi şi măreţii. Trec alături de noi, ne turbură, dar destinul lor acesta este: vor cădea cu toţii ca să ilustreze înălţarea noastră. Străchinaru, spunea un camarad, a slobozit odată cu sufletul său şi un superb ţipăt: *„vreau să fiu cât mai mult legionar"*. Cine simte că viaţa nu este numai o armonie, adică o scurgere leneşă, uniformă de obosiri şi ratări, poate înţelege această sete. Căci ceeace mă enervează azi este că ceilalţi oameni nu pot înţelege acest simplu şi groaznic adevăr la care am ajuns noi legionarii: *noi n'avem ce face cu vieţile noastre.* Suntem disponibili, singura generaţie cu adevărat disponibilă, nu în sens gidian, adică gata pentru noui călătorii, pentru noui aventuri, ci *gata pentru o totală lepădare de sine.* Suntem disponibili şi pe toţi ne cutremură o întrebare: până unde ne putem noi dărui, în ce grad ne putem uita pe noi.

STERE MIHALEXE

Cultura estetică postulat al educaţiei legionare

Se poate uşor verifica, în societatea noastră burgheză, că progresul de civilizaţie s'a înfăptuit în detrimentul culturii, a valorilor spirituale, dând loc unui desechilibru, care nu există între civilizaţia şi cultura satului rumânesc. Acest desechilibru se resimte în special în domeniul preocupărilor cu arta, pe tărâmul culturii estetice; ceeace formează o parte din sistemul esteticii lui Ernst Neuman*), a cărei bibliografie începe să preocupe într'o oarecare măsură şi pe îndrumătorii noştri culturali. Dar dacă există o categorie de indivizi sociali la cari se poate aplica concepţia unei educaţiuni estetice, fie către artă sau prin artă, apoi nu e mai puţin adevărat că o bună parte, din cei ce formează burghezia noastră, nu pot fi decât cu greu îndrumaţi, educaţi, artisticeşte. Eu aş înclina să număr printre aceştia un procent destul de considerabil dintre specialiştii de orice natură — ingineri, doctori, profesori, funcţionari, etc. —, oameni cari propriu zis posedă cultură, cultura specialiştilor, care însă nu le permite orientarea sigură în domeniul artei. Aceasta implică experienţa continuă a artei. Cât de puţin există, în cercul acestor profesionişti intelectuali, un sens pentru artă, se poate observa din frecventarea concertelor în raport cu cea a restaurantelor cu muzică uşoară; din numărul locuinţelor particulare împodobite cu tablouri în raport cu cele pe pereţii cărora se pot vedea, atunci când lipseşte fotografia mărită a stăpânului ca simbol al perfecţiunii umane, în cel mai bun caz cromolitografii de un gust artistic cel puţin îndoelnic; din vânzarea cărţilor de poezie în raport cu cumpărarea romanelor senzaţionale cari nu pot nicicând cultiva ideea formelor de artă; şi, însfârşit, din discuţiunile cari se ivesc incidental în jurul vreunei probleme de artă. Scuza de multe ori grăbită a acestor lipsuri este specialitatea, care nu dă timp la preocupări estetice şi, mai ales, este suficientă pentru a garanta în virtutea diplomei, intelectualitatea şi cultura. Or aci, în această prejudecată, stă tot răul. Arta nu este o specialitate aşa cum e medicina sau orice fel de inginerie, faţă de care ai putea să ai motive de a fi indiferent. Una din caracteristicele ei este universalitatea, ceeace face ca opera de artă să se răspândească în sufletul întregii elite spirituale a unei naţiuni şi adese ori să străbată această comunitate pentru a circula în lumea întreagă. Aceasta este numai o cauză pentru care Beethoven va fi totdeauna mai cunoscut şi mai preţuit decât cel care a inventat maşina cu vapori sau

*) Einführung in die Ästhetik der Gegenwart şi System der Ästhetik.

Inaderenţa intelectualilor bucovineni la formele artei româneşti actuale

Omul se adaptează la mediul social şi spiritual ca şi la mediul geografic. Dar chiar „adaptarea" e o dovadă că omul rezistă influenţei mediului, şi caută să-l depăşească, să-l stăpânească. Omul trebuie să găsească mijloacele cele mai „adaptabile" pentru a stăpâni mediul. Atâta putem trăi într'un mediu cât timp nu se găseşte cineva cu mijloace mai perfecţionate pentru a ne lua locul. Tot progresul tehnic şi ştiinţific de aiurea trebuie împământenit la noi. Aceasta o cere în primul rând adaptarea la mediul economic. Adaptarea la mediul social ne cere alte lucruri. Aşa pentru fiecare funcţiune socială. Adaptarea la mediul literar nu e oare o trebuinţă dintre cele dintâi? În principiu orice „adaptare" trebuie să ţină cont de toate valorile temeliei sociale a comunităţii. La începutul veacului al XIX-lea, noi n'aveam decât cronicele şi câteva încercări stinghere în literatura cultă. Costache Negruzzi, Alecsandri şi toată pleiada dela 1840, au adoptat formele literare din Apus, dându-le un fond romănesc. Adaptarea a continuat şi continuă. Puţini literaţi români s'au putut emancipa de greutatea Apusului şi în ce priveşte fondul. O desvoltare a formelor împământenite se observă pentru toată istoria literaturii noastre. Poezii bune apar de timpuriu, nuvele mai târziu (1840; iar romane după 1850). Forma e mai perfectă, pe vremea lui Eminescu, decât pe vremea Văcăreştilor, măcar că Eminescu vedea în contemporanii săi numai prizăriţi epigoni. În tehnică nu se poate vorbi de regres propriu zis. Progresul aci e continuu. Aproape de-o sută de ani s'a descoperit izvorul nesecat de frumuseţe, care este literatura poporană. Artiştii români s'au adaptat aproape toţi la acest izvor. Şi forma şi fondul literaturii poporane a inspirat pe literaţii români. Dela literatura populară şi simple culegeri folcloristice, ajungem la forma superioară a lui Eminescu şi la un întreg curent literar, Sămănătorismul. Tehnica literaturii noastre a devenit din ce în ce mai grea şi mai complicată. Criticii nu văd cu ochi buni astăzi repetarea stilului lui Coşbuc de pildă. Şi poeţii se feresc să mai scrie chiar în stil sămănătorist. Majoritatea scriitorilor mari scriu romane şi aci conflictul e mai mic, în poezie însă forma, şi fondul în parte, par atât de deosebite încât un sămănătorist de talia d-lui Iorga declară că „nu înţelege nimic" din poezia modernă. Inaderenţa Sămănătorismului la actual e evidentă, ea e inevitabilă, deoarece în mod inevitabil se desvoltă tehnica literară. Ce să înţeleagă cineva deprins numai cu versurile şi armonia uşoară a lui St. O. Iosif, din Tarotul lui Mircea Streinul, care e adevărată simfonie poetică. De sigur tot atâta cât înţelege un profan în muzică din simfoniile lui Beethoven. Nu e de mirare că nici unii poeţi bucovineni, ceva mai deplasaţi, n'au ajuns să înţeleagă aceste începuturi de artă superioară, care pe deasupra mai ia şi aspecte neîncercate româneşti. Ca să nu spunem pentru aceştia, decât că nu i se putea pretinde lui Beethoven să scrie arii de canţonete, ca să le poată înţelege cobzarii ţigani. În Bucovina fenomenul acesta e mai complicat. Ultima generaţie sămănătoristă bucovineană, a avut nenorocul să crească într'un mediu german. În majoritate ea constă din desrădăcinaţi. Intelectualii bucovineni au fost siliţi să neglijeze spiritul şi formele perfecte ale artei româneşti, trebuind să se adapteze formelor şi fondului artei germane. Literatura germană cu înălţimile ei nu poate fi decât folositoare cu condiţia ca să stăpâneşti în primul rând valorile tale naţionale. Ea a venit însă pentru intelectualii bucovineni în perioada formaţiei. Găsim astfel, profesori universitari români la Cernăuţi, cari îndrugă o [illegible] de românească de te umflă rasul. Intelectualii bucovineni dacă mai cetesc câte-un roman, încolo n'au habar de ce se petrece în literatura românească. Nu vorbesc de cei câţiva profesori de română, şi-apoi personal cunosc şi alte excepţii, dar trebuie să repet, excepţii. Urmările acestei inaderenţe la actual sunt desigur dezastruoase. Intâiu intelectualii neînţelegând şi nedându-şi silinţă să se apropie de ceea ce-i dă scriitorul adevărat, cetesc numai literatură uşoară. Vizitaţi bibliotecile intelectualilor bucovineni şi veţi găsi pe lângă câteva volume de literatură clasică, câte un car de romane din „colecţia celor 15". Acum de cei ce se duc hai să nu mai zicem nimic, dar cei ce vin? Copiii în loc să găsească astăzi literatura cea bună şi românească a înaintaşilor, în loc să deie peste cronicele de aur ca micul Mihai Eminescu în casa dela Călineşti, dau peste colecţia celor 15 şi peste Sherlock Holmes. Al doilea, „bun" fiind egal cu „eftin", artiştii se pot cumpăra dar numai pentru a scrie „eftin". La noi în Sărindar unde se fabrică literatura eftină, se găsesc o sumedenie de poeţi şi literaţi cari pe lângă colecţia celor 15 şi alte asemenea colecţii, editează, volume de poezii, cu adevărat „moderne". Din acestea ce-i drept nici scriitorii români „nu înţeleg nimic". Lipsa unei opinii literare măreşte haosul. Ajunge o recomandaţie a Sărindarului sau a unui mare politician ca să devii peste noapte „mare" sau „talentat" poet. Nimeni nu mai citeşte nimic din ce-ai scris sau scrii dar toţi te'mbrăţişează cu complimente că eşti „grozav", că eşti „de viitor", că eşti „geniu" sau mai ştiu eu ce. Ce selecţionare a valorilor se face în felul acesta? Vina o poartă în parte şi scriitorii, pentrucă nu încearcă a forma o opinie literară serioasă. Şi nu se grupează, indiferent de alte considerente, pentru a-şi apăra scrisul lor. In Iconar s'a atras de mai multe ori atenţia asupra acestui lucru. Văd că şi'n Bucovina se găsesc poeţi cari caută să obţină talent prin legături cu politicianii sau cu Michelsohn. Ar fi mai bine să scrie cu talentul ce-l au, că-i mai preţios decât cel obţinut dela Michelsohn. Iar distinsul director care ne spunea: „Măi băeţi nu ştiu cum scrieţi voi, tineretul, mai ştiu şi eu ceva românească, dar nu înţeleg nimic", îi răspund: „Ceteşte, domnule director, să zic „Stele pentru leagăn" de Radu Gyr şi partea a treia a Tarotului lui Mircea Străinul, să vezi dumneata lucruri cu adevărat frumoase şi româneşti, şi te vei lămuri mai bine decât am încerca-o noi şi ţi se va deschide prăpastie între arta românească actuală şi arta „modernistă".

GEORGE MACRIN.

---

cel care a descoperit bacilul tuberculozei, cu toate că aceştia pot fi consideraţi mai folositori din anumite puncte de vedere. Arta se integrează culturii şi formează esenţa ei prin primatul spiritual. Indiferenţa faţă de ea dă dreptul la constatarea unor grave lipsuri de cultură. Nu poţi fi calificat rău, atunci când nu cunoşti un preparat chimic, când el nu aparţine specialităţii tale, însă eşti un incult când rămâi opac faţă de curentele de artă ale timpului în care trăieşti. Una din marile datorii faţă de cultura rumânească este intensificarea preocupărilor cu arta. Statul nostru actual, bazat pe principii de organizare economice, va fi înclinat să poarte grijă mai mare inginerilor decât artiştilor. Având cei dintâi o situaţie financiară bună, ar fi logic ca din nevoile spirituale ale acestora să se desvolte o vieaţă artistică. Or aceşti profesionişti rămânând reci faţă de arta adevărată, posibilitatea vieţii artistice rămâne suspendată sau, în cel mai bun caz, limitată la iniţiativa oficială. Ideea statului legionar întemeiată pe disciplina unei comunităţi armonice preţueşte în aceeaş măsură şi arta, iar educaţia legionară va trezi în sufletul fiecăruia interesul şi dragostea pentru cultura rumânească. Viziunea ei imperialistă o avem înaintea ochilor.

LIVIU RUSU

Drumul spre moarte

— Mamă, când s'o găta răsboiul şi-a să vină tata, spune-i că te-am ascultat şi că te-am avut drag, tare drag... Maică, să nu plângi, maică. Tu eşti bună şi n'o să vrei... să... duc... pe cealaltă lume, toate lacrimile tale în spinare...

Temându-se că Dreher le poate întrerupe în orice moment convorbirea, începu să-i spună tot mai repede dorinţele.

— Să vii din când în când cu taica la mormântu' meu. Să-mi vorbiţi ca şi cum aş mai trăi. Maică dragă, maică dragă, cât aş fi vrut să mai trăiesc!

Zâmbi.

— Ţi-o aduceam pe Rozalia în casă, că m'aveam bine cu ea. Iartă-mă, maică. Nu se cade să-ţi vorbesc aşa, dar vreau să ştii c'am avut-o tare drag. Să-i spui asta, maică, să-i spui... Să te duci încă astăzi pela dânsa. Mă tem c'o să'ncep a plânge. Mi-i că mă va 'nfricoşa ceasul, care vine. O să mă doară, maică. O să mă doară cumplit... Ui-te, aici o să mi se frângă osul. Maică, sărută-mă aici, unde o să-mi pună frânghia... N'o să mă doară... n'o să mă mai doară...

Durerea îi răscolea Teclei întreaga fiinţă. Nu putea vorbi. Lacrimile îi curgeau pe obraji. Se silea să zâmbească:

— N'o să te spânzure, Ionică!

... dar lacrimile continuau să curgă şi femeea nu mai ştia ce să facă. Vru să-şi astâmpere mânile, cari se sbăteau ca două paseri, — şi nu reuşi.

— Ionică...

De-afară, se-auziră paşi.

Tecla îl strânse la piept pe copil. Uşa se deschise larg.

— Ionică, nu te teme... N'au să-ţi facă nimic...

Dreher o smunci. Băiatul se agăţă cu ultima putere de mânile ei.

— Maică... Maică... ţi-am spus să nu plângi... ţi-am spus aşa nu pentrucă n'aş vrea să duc toate lacrimile tale... Maică... Rozalia să nu... Să-i spui tatii... Rozalia...

Schachmann o scoase pe Tecla din beciu.

Ion o mai văzu prin fereastră...

— Iat'o pe Tecla! — strigă cineva arătând cu mâna, şi toată lumea se îmbulzi într'acolo.

Ajutată de-un ţăran, femeea înainta clătinându-se. I se făcu loc şi Tecla se putu apropia de spânzurătoare.

Lacrimile i se uscaseră. Privi împrejur şi i se păru că nu mai recunoaşte pe nimeni.

— Cămaşa i-i pătată de sânge, — spuse părintele Străinul.

— I-au scos un ochiu lui Ion... — explică Tecla, care-l auzise.

— I-au scos un ochiu! — trecu prin mulţimea înfiorată.

Sătenii nu mai vorbeau. Jandarmii, nedumeriţi şi temându-se să nu urmeze, spontan, un atac general, făcură din nou uz de patul puştii, lovind besmetic în dreapta şi'n stânga.

Anselm trimise un jandarm la Dreher, să-i raporteze că sătenii se agită.

Căutând printre oameni, Tecla o descoperi pe mama Rozaliei. Se 'mbrăţişară în tăcere şi nu se mai despărţiră.

Dreher îşi făcuse cu îngrijire toaleta. Nasturii de metal luceau ca aurul, iar decoraţiile îi înstelau tunica proaspăt curăţată cu benzină.

Aruncând o ultimă privire în oglindă, culese depe guler un fir de păr şi găsindu-se, în cele din urmă, ireproşabil, ieşi în curte.

— Honig, dumneata să mi-l scoţi din beciu pe condamnat, iar dumneata, Schachmann, îl vei escorta. Teichert va duce caii, căci e posibil să nu ne mai întoarcem pe-aici. Va trebui să părăsim comuna imediat. Intr'o oră, vom fi dincolo de gara Chicera.

— Domnule wachtmeister, nu Schachmann, ci eu îl voiu escorta pe condamnat, — se opuse Honig, păşind hotărît în faţa lui Dreher şi privindu-l atât de neînduplecat, încât wachtmeisterul socoti că e prudent să se retragă la perete.

— Nu ţi-am cerut părerea, — se înfurie Dreher. — Eu ordon, iar dumneata execuţi. Fără discuţie!

— Dragă domnule wachtmeister, n'are rost să ne mai certăm... Condamnatul nu va putea merge pe jos până la locul de execuţie. Il voiu lua cu mine, călare.

— Eşti în stare să dispari cu el. Prefer să-l iau cu mine...

Honig îi tăie cu un gest ascuţit vorba:

— Dreher, pe condamnat îl duc eu, — şi, fără să mai aştepte răspuns, îi întoarse spatele.

Wachtmeisterul, neputincios, i se adresă lui Schachmann:

— Ai văzut?

Jandarmul înălţă din umeri:

— Il veţi denunţa la Hliboca. Pân'atunci, să nu complicăm lucrurile.

— Fie şi-aşa. Poate că ai dreptate. Hm!

Honig ieşi cu Ion, care, văzându-l pe Dreher, avu o mişcare instinctivă de oroare.

Schachmann aduse un cal; Honig îl încălecă şi, prinzându-l pe băiat de subsuori, îl aşeză înaintea sa.

— La revedere, Dreher! — îl salută Honig, salutându-l ironic, cu un deget la cozoroc.

— Schachman! — se alarmă wachtmeisterul. — Să ştii că ne scapă... — şi-l apucă, nervos, de braţ.

— Nici o grijă, domnule wachtmeister...

— Crezi, Schachmann? Iţi iei dumneata răspunderea?

Jandarmul îşi eliberă braţul şi-i fu silă de omul acesta, copilăros şi, totuşi, crud.

Calul păşea lin, abia săltându-şi povara.

— Ştii, Honig? Şi tata mă lua aşa, când mergeam toamna în câmp. Par'că ne-am duce la plimbare...

— Poate că nici nu facem altceva decât ne ducem la plimbare, — spuse jandarmul şi se posomorî.

— Nu, Honig, nu, nu vorbi aşa. Acolo, sus, după copacii aceia, e spânzurătoarea. Vezi? La dreapta, mai încoace, se desluşeşte casa Rozaliei... Ajută-mi... — şi se ridică în picioare, dar nu descoperi pe nimeni în ogradă.

— Mă băiatule, — începu Honig, neconvins, dar apăsat, — Ui-te acolo, pe dealuri, pădurea... Acolo nu's nici jandarmi, nici spânzurătoare...

Dacă Ion i-ar fi spus:

— Să mergem într'acolo, Honig, — poate că jandarmul ar fi dat pinteni calului şi nu s'ar mai fi oprit decât în mijlocul pădurii, însă Ion îi arătă orbita goală, peste care atârna pleoapa crăpată, şi nu spuse nimic.

— Cum vrei, băiete!

Trecură de biserică. Incă zece, cincisprezece minute, şi erau în piaţă.

— Ioane, mai ai o dorinţă? Spune-mi-o... Nu vrei să ne abatem pela Rozalia?

— Nu, Honig, nu! Inainte, drept înainte.

Căldura creştea pe nesimţite. Icicolo, în umbra gardurilor, dacă mai era un strop de rouă.

— Honig, tu eşti foarte bun.

Jandarmul se gândi că nu merită aceste cuvinte, însă nu protestă, căci n'avea nici un sens.

Acolo, după cotitura drumului, e spânzurătoarea. El, Honig, se duce să-l dea pe copilul ăsta în mânile călăului. Apoi, retragerea spre Hliboca. Dreher îl va denunţa. „Să-l impuşc?" Oboseala îl doboară. I se face somn şi-ar vrea să meargă aşa, legănat de cal, până la capătul lumii.

Auzi ca printr'o apă întrebarea lui Ion:

— Oare dece trebuie să mor?

Urmat de Schachmann şi de Teichert, wachtmeisterul o luase la galop, căci întârziase distrugând la jandarmerie totul ce-ar fi putut folosi Ruşilor.

— Teichert, ia-o înainte. Vezi să fie totul gata pentru execuție.

Dreher se opri în dreptul casei lui Avacum.

— Schachmann, du-te și te uită dacă popa s'a dus la primărie.

Jandarmul se conformă și se întoarse imediat.

— Incă nu.

— Lua-l-ar dracu'! Așteaptă aici, până-l scot din bârlog. Te pomenești că nu vrea să se supună ordinului.

Descălecă și intră în ogradă, întimpinat de-o droaie de câni furioși, cari îi amenințau, arătându-și colții, pantalonii.

Părintele Avacum îi deschise ușa.

— Cum, sfinția-ta, încă n'ai îmbrăcat ornatele?

— Ascultă, domnule Dreher, aici nu ordoni dumneata.

— Nu ordon eu? — se'nfurie wachtmeisterul. — O să-ți arăt cine ordonă!

Părintele Avacum își întoarse fața, spunându-i cuiva dindărătul ușii:

— Palamare, poftește-l pe domnu' wachtmeister să m'aștepte în drum.

Insă nu fu nevoie, căci Dreher, cu buzele tremurând de mânie, părăsi curtea.

Reintrând în casă, Avacum îi dădu palamarului traista cu odăjdii și luă cele necesare împărtășaniei.

— E-o zi peste puterile tale, Avacume, — șopti Pulcheria.

— Să nu ne gândim la noi... Tot gândul nostru numai către Dumnezeu, — și-o sărută pe frunte.

— Insfârșit! — zâmbi Dreher urât, când îl văzu ieșind din curte. — Haide, ceva mai repede, părinte... Ceeace facem noi astăzi, e operă morală. Trebuie să-l mustri vârtos pe condamnat, să-l...

Părintele Avacum pășea ca beat. Odată, pela jumătatea drumului, se și împiedică de-o piatră, și se clătină ca lovit în genunchi.

— Ai îmbătrânit, părinte, ai îmbătrânit! — spuse wachtmeisterul, cu falsă compătimire. — Ai trebui să ieși la pensie... să-ți mai odihnești și mata oasele.

Preotul nu răspunse. Poate nici nu auzise. Sub privirea batjocoritoare a lui Dreher, palamarul se apropie să-i dea brațul, însă Avacum, îndârjit, refuză cu o mișcare a capului.

Ca să-și facă puțin curaj, rememora din teologia pastorală întreg capitolul despre tratarea celor osândiți la moarte.

„Cum să-l mustru pe copilul ăsta? Achelis... Ce-a spus Achelis? Aha!.. Die Vorbereitung der Verbrecher zur Hinrichtung ist das schwerste Stück der Seelsorge an Gefangenen. Adevărat. Doamne, Doamne...” — și începu să se roage în sine. „Precum și noi iertăm greșiților noștri... greșiților noștri... ce-a putut să greșească Ion Aluion oastei acesteia cu sute de generali?... Un biet copil va fi spânzurat... Dumnezeule mare!”

O picătură de sudoare îi lunecă în ochiul stâng, provocându-i usturează. Iși ridică mâna să și-l șteargă. Deodată, aspru, vocea lui Dreher răsună lângă preot:

— Plângi, părinte, plângi? — și strigă mânios: — Trădătorii nu trebuie să se bucure de compătimirea patrioților!

Părintele Avacum tresări speriat:

— Nu, nu plâng, — și, în gând: — „Doamne... copilul... copilul ăsta... Bestiile, ah, bestiile!”

Crucea îi atârna greu sub braț. Palamarul ținea cadelnița în mână și preotul își spuse că zăngănea ca niște lanțuri de temniță.

Câțiva nouri lunecau leneș și se disolvau încet în azurul profund al dimineții. Totul, ca deobiceiu. Casele, pomii, drumul...

„Principalul cuget al păstorului sufletesc trebuie să fie mângâierea condamnatului întru îndemnarea la pocăință.”

Ii răsări în minte figura profesorului de pastorală, însă se topi repede într'o ceață fină, care prindea să 'nvăluiască gândurile părintelui Avacum.

„Ce păcate poate avea copilul acesta? Pedeapsa cu moarte e un mijloc de îndreptare... pentru ceilalți... pentru ceilalți... în sufletul cărora se 'ncuibează frica... Va-să-zică e un fel de film moral, cu învățăminte bune pentru domnii, cari și-au plătit biletul și șed comod în stal... Doamne, iartă-mă, că păcătuiesc cu gândul...” — și se cutremură înfricoșat.

Iar îl înspăimântă vocea lui Dreher:

— Predica ai compus-o de-acasă, părinte?

— Ce predică? — și Avacum făcu un gest ca pentru alungarea unei muște.

Wachtmeisterul rânji:

— Predica despre urmările cele rele ale păcatului... Nu, zău! Imbătrânești, îmbătrânești, părinte...

„Dreher a'nceput să mă tutuiască... Dreher a'nceput să mă tutuiască... Imbătrânesc... Nu mai impun respect...” — și preotul se gândi la lucruri mici, fără nici o importanță...

Făcu un efort, să revină la rugăciuni, dar nu-i treceau decât fleacuri prin cap.

„Oare ce s'a 'ntâmplat cu mine?” — se 'ntrebă disperat, ridicându-și ochii la cer.

Vocea wachtmeisterului începu să crească, să se umfle ca un aluat:

— Trădarea își face drum tot mai larg în rândurile sătenilor... Zilele trecute, colegul meu din Voloca a descoperit și el un caz de spionaj. Omul a fost executat, fără nici un fel de judecată, prin spânzurare... Eu sunt mai legal, nu-i așa, Schachmann? Trebuie să smulgem răul din rădăcină. Nu ești de părerea mea, părinte?

Dreher zâmbea viclean pe sub mustăți și clipea enervant din ochi.

— Da... da... — și părintele Avacum își dădu seama cât de laș era în momentul acela.

Wachtmeisterul reluă onctuos:

— Nu m'am îndoit niciodată de sentimentele patriotice ale preoților bucovineni... Evident, sunt și excepții, dar ele nu fac de cât să confirme regula.

Continuă încet, cu voluptate parcă:

— Domnul Honig mi-a spus că predici excelent... — și, ca un medic, care sgândărește cu bisturiul o tumoare interesantă: — Te și aud cum vei arăta sătenilor calea cea dreaptă, argumentând în mod strălucit că viermele a fost strivit pe bună dreptate...

Cuvintele lui Dreher se precipitau tot mai repede, iar părintele Avacum da mereu și fără rost din cap.

— Vei spune țăranilor că spânzurătoarea e-o pedeapsă prea indulgentă pentru vânzătorii de patrie, că un astfel de trădător ar merita să fie jupuit de viu... — și tăcu.

Deoarece, în fața lor, se ridica spânzurătoarea, ca un braț de schelet, spre cer.

MIRCEA STREINUL

Viața umanității ni se revelează ca allegretto din simfonia a șaptea a lui Beethoven: începând ca o simplă grupă de tacte, ale vieții obicinuite, ritmul interior crește, prin conștiința de sine, ce-o capătă tot mai repede în repetarea mișcării, în învățarea prin sine a drumului ritmic, noul tacte măreț simbolice se adaugă și ritmul devine cosmic, în uriașa comprehensiune a undelor lui gigantice, ca ritmul oceanelor, ca ritmul lumilor. Ca divinul Amphion, care cântă pietrelor dela zidurile Thebei și ele se așează în tacte, alcătuind cetatea, așa spiritul învață materia cum să se grupeze ritmic și să alcătuiască o armonie, o simetrie, în Cosmos.

VASILE PÂRVAN

CRONICI

LITERARE

■ „Credința", revista ilustrată de cultură religioasă și națională din Cernăuți, reînviată cu dorinți noui de muncă, a reapărut cu anul VII. Cele șase numere de până acum ne împlinesc golul bucovinean de revistă religioasă, „pe înțelesul tuturora". O redactează d. prof. univ. N. Cotos și o administrează S. S. Părintele D. Onciulencu. ■ „Rampa" continuă să apară (Anul 19 — No. 5547!!). Un scarlatfroda directorizează, un folosian anchetează, paulbemarian se agață de oameni să scrie despre ei. Se vorbește cu aproximație de film, teatre, sport, etc., de oameni fără avânt și fără pricepere. ■ „Blajul", revista lunară de cultură dela Blaj, ne aduce în No. 5 din anul III chezășie de idei sănătoase sub semnăturile d-lor V. Stoica, Teodor Racovițan, Virgil Fulicea și Dr. Nicolai Lupu (un studiu teologic); o traducere interesantă de Giuseppe Cifarelli, etc. ■ Din Brad-Hunedoara ne vine „Gând Străjeresc", revistă pentru străjerie. Director și redactor: Tiberiu P. Slătinescu. ■ Am primit „Contribuțiuni la flora Basarabiei de Nord" de Emilian Țopa, o carte în care autorul dă dovada unei munci îndelungate pe terenul științific. ■ Nicolai Albu: „Insemnări literare și pedagogice", colecția „Progres și cultură". Pe d. Nicolae Albu îl contrazicem dela început, căci în prefață spune: „Deaceea" — autorul — „s'a ferit — ca de foc — a considera caracterizările pe care le-a făcut pe marginea celor patrusprezece cărți drept cronici ci simplu modest și insignifiant „Insemnări" literare și pedagogice". Iată o modestie care-l arată pe omul muncitor, desinteresat. Criticele d-lui Nicolae Albu sunt obiective și lucrate, nu cum se obișnuește, în fugă, ci sistematizat și cu pricepere. ■ Citim în niște numere mai vechi din „Pagini Literare": ...*Peste fruntea rumenă și bună /Mândrul soare i-a 'mpletit cunună,/ Raiu-l poartă 'n loc de cingătoare, /Luna-i doarme gudurată la picioare.../ Hoi Ler, Hoi Ler,/ Flori dalbe de ger!* (Hoi Ler: Teodor Murășanu) și *Trestii ondulând, clar, menuete / Se 'ncalță cu nuferi și stea de mătasă — / Ca în povestea cu cenușăreasă / Luna își pierde condurii de aur pedale încete.* / (Autumnală: Jvonne Rossignon).

N. PAVEL

■ Aurel Marin: Intrarea în pădure, cu 4 ilustrațiuni de R. Rybiczka, editura Iconar, Cernăuți 1936. Pe d-l Aurel Marin l-am apreciat ca pe un autentic poet, încă prin cele două volume de poezii ale sale Lumini și Jodler apărute mai dinainte și apreciate la justa lor valoare de critică. În „Intrarea în pădure" d-sa a înfășurat o sensibilitate curată, ca o creștere de legendă ciudată, răscolitoare, prin nervul liric care-i structurează substanța. Ai impresia unor zăpezi imense deasupra cărora „Skiorii urcă ageri în munte și 'n imagini, / Intrarea în pădure văzduhul îl închide." („Intrarea în pădure", pg. 3) pentru ca aparența de nesfârșit să fie totuși mărginită. Ideea de transcendent lucid te urmărește multă vreme, obsedant. Acel minunat Pluton carpatin, al sinuoasei noastre treceri cosmice, evocă nuanțe sufletești interioare de o plasticitate rar înâlnită. Asemeni și celelalte poezii aduc în ansamblul lor o atmosferă de liniște, aparentă numai, căci fondul descifrează și acomodează o atitudine în fața vedeniei de dincolo de logic. Gravurile în linoleum ale d-lui Rybiczka, un talent viguros și în plină evoluție, interpretează delicat câteva din poeziile acestei plachete. ■ Mircea Streinul: Divertisment, câteva poezii pentru prieteni, cu 4 gravuri de R. Rybiczka, Iconar, Cernăuți 1936. Despre d. Mircea Streinul am mai vorbit și cu altă ocazie când mi-am exprimat părerea despre talentul său liric nediscutat și noutatea adusă de d-sa în poezia nouă. Și orice carte de poezie a d-sale nu se poate subpune celor dinainte, ci numai suprapune. Bineînțeles ca valoare în sine și pentru cunoașterea verbalisticei exprimării. Ori altceva aș vrea să remarc aici. Este entuziasmul desinteresat cu care lucrează d-sa pentru literatură și interesul ce-l arată problemelor ce intră în cadrul preocupărilor d-sale. Nu există carte, revistă sau ziar despre care să n'aibe nici-o informație. Apoi, cu jertfe materiale, cari merg uneori până la suprimarea necesarului zilnic, sprijină pe tinerii ce n'au posibilitatea de a-și tipări o plachetă de versuri la cari dânsul bănuește un nerv poetic. Spațiul restrâns nu ne îngăduie a scrie mai mult despre Streinul ca *om*, care interesează tot așa de mult ca și opera. Cât privește Divertisment, acesta e, mi se pare, chiar sinteticul creațiunii streiniene, și intră în zona de creațiuni definitive. Mircea Streinul nu se desminte cu nimic și niciodată. ■ Damian Stănoiu: Luminile satului, roman. Epicul românesc prezintă deocamdată aspectul experienței, e judecat după cantități, iar nu după valoare. Marii reformatori literari încă nu s'au ivit la noi și probabil vom mai aștepta mult apariția lor. Observați că toate discuțiile criticilor sau chiar ale scriitorilor nu atacă sub nici o formă problema epicului în sine, a desvoltării sau a promovării sale, ci chestiuni de cu totul lui tot altă natură. Și se discută cu o ușurință care te surprinde. Literatura d-lui Stănoiu prezintă în general aspectul unei flexibilități de ironie humoristică ce merge deseori la biciuirea moravurilor. Ceeace îl face apreciat e ușurătatea stilului fără incursiuni tematice greoaie. In Luminile satului, d. Damian Stănoiu, pune problema satului văzut prin prisma politicei antagoniste, care îi apare în grupuri. In fond grupul e acelaș dar îmbracă forme politice în măsura demagogiei profesate de cei doi corifei, făclieri ai satului, preotul și învățătorul, cari caută să-i capteze voturile. Exagerările, pe ici pe colo, își au justificările lor. Romanul se citește cu plăcere. ■ Ion Șt. George: A r g o, poeme. E un volum cu o prezentare grafică frumoasă, gravuri interesante, dar esențialul, adică poezia, nu se sincronizează cu ansamblul. Aceste poezii sunt originale prin conținutul lor și formă, dar oarecum greoaie ca interpretare și pastelizare a imaginilor în succesiunea lor. ■ N. V. Tcaciuc-Albu: Călătorie veselă în Italia, Cernăuți 1935. E o carte de călătorii, scrisă ușor și sugestiv, care informează îndeajuns pe cititor asupra locurilor vizitate de autor. E o contribuție modestă, cum spune autorul în prefață, dar sinceră și prin asta prețioasă. ■ Preocupări literare, an. I, vol. II, No. 1, 1 Iunie 1936. Director: Petre V. Haneș, București. E o serioasă revistă a Soc. Prietenii istoriei literare, în care se desbat cele mai variate și interesante probleme de literatură. Competința directorului ei în această materie e dovadă vie că revista prezintă un inalt nivel de concepție literară, nealterată de niciun curent periferic. Revista și-a înțeles pe deplin rolul ce și l-a asumat. ■ Darul, anul I, No. 8. Iunie 1936 Mediaș. Un colaborator al ei — poate chiar directorul — spune într'o informație, că au bătut recordul celei mai mici reviste de pe glob. Ceiace nu prea credem, fiindcă noi apreciem o revistă nu după format, ci după conținut. Am văzut reviste „mari" cu conținut mic, mic de tot, de se pierdea printre pagini, ca alburiul unui nour în imensitatea azurului.

GEORGE DRUMUR

■ Un inconștient stelnițist dela „Festival" ne acuză că încasăm subvenții pentru ICONAR. Îi aducem la cunoștință prostului că primim lunar un milion de R. M. dela d. Hitler și 500.000 de lirete dela d. Mussolini. Ne-a promis și d. Salazar ceva fonduri, însă mai încolo. Elefantul cu purici dela „Festival" să-și vadă de lepădăturile lui. N'avem nevoie de laudele analfabeților, dar nici de calomniile lor

INSEMNARI

■ Ultimul număr al „Insemnărilor Sociologice" aduce un material foarte actual, discutat dela mari înălţimi de d-nii profesori André Joussain şi Traian Brăileanu. O cronică bogată şi vie ne ţine la curent cu publicaţiile din ţară. ■ In ziua sfinţilor apostoli Petru şi Pavel a avut loc sfinţirea temeliei la biserica din suburbia Mănăstirişte. Ce să vă spun, oameni buni? A fost ceva ca'n poveşti! Vre-o 5000 de flăcăi legionari — profesori, avocaţi, ingineri, învăţători, funcţionari, studenţi, meseriaşi şi săteni — au adus prinosul sufletului lor curat pentru ridicarea întru slăvi a bisericii. Legionarii au defilat, stârnind admiraţia celorlalţi participanţi. A oficiat I. P. S. S. Mitropolitul Visarion, înconjurat de-un sobor. La cuvântări, părintele profesor Petre Popescu a mulţumit legionarilor pentru concursul dat la punerea temeliilor. Noi ştim cu câtă sârguinţă au muncit legionarii, în frunte cu d-nii prof. univ. T. Brăileanu şi prof. Const. Zoppa; deaceea, închinăm în gândul nostru un imn pentru braţele, cari au purces să zidească biserici, împotriva braţelor, cari clădesc temple Mamonei. ■ Revista „Orientări" a părintelui C. R. Crişan îşi continuă drumul cel bun. ■ „Ţara Şipeniţului" se numeşte revista, pe care-o editează d-nii Pompei Atanasiu, Constantin Iacob, Nicu Prisăcăreanu, Vasile Ionescu, Gheorghe Găză, Ioan Rugină, Dumitru Hâncu şi I. Vasilică. După un înţelept cuvânt înainte, semnează d. prof. Dr. Teodor Bălan un articol de generalităţi frumos închegate despre „Ţara Sepenicului", D. Ovid Ţopa reînsufleţeşte amintirea lui Dionisie Bejan, iar d. Pompei Atanasiu, acest entusiast animator, notează lucruri interesante pe marginea realităţii. După articolul d-lui Dragoş Vitencu, îl vedem pe d. Constantin Iacob cu o contribuţie onestă la capitolul „Grădini de copii". D. Liviu Rusu discută cu logica-i obişnuită „O problemă de educaţie muzicală neglijată"; d. prof. Erast Hostiuc schiţează o monografie asupra schitului Zamostea, cu date şi sugestii bogate. „Bucovinism şi românism" se numeşte articolul d-lui Mihail Cungrea, care nu prea pare să fie la curent cu istoria naţională, căci, dealtfel, ar fi aflat că Bucovina e piatra din capul unghiului a imperialismului românesc în devenire. Ni se pare că Muşatinii, Mihai Eminescu şi Căpitanul de aici au pornit. Nu? Notele, foarte variate; totuşi, discutabile — unele. Fiindcă suntem didactici: nota 10, domnilor Pompei Atanasiu şi Constantin Iacob. ■ „Revista Mea" n'a mai apărut de mult. Am îi bucuroşi s'o avem dinnou în casele legionare. ■ „Glasul strămoşesc", „Cuvântul Nou" al lui Valeriu Cârdu, „Cuvântul Argeşului" al lui Todie Curătoreanu, „Cuvântul studenţesc" şi „Omul Nou" — măguri spre cerul legionar. ■ „Miniaturi" a d-lui I. Goschin — un serios îndreptar de literatură — nu apare în timpul verii. Suntem împotriva acestor vacanţe, pe cari nu le putem înţelege. Oare vara ucide interesul pentru spiritual? Credem că nu. Atunci? ■ „Gând românesc" dela Cluj aduce un variat material, semnat de: Ion Chinezu, Pavel Dan, I. Caranica, Radu Gyr, Anton Balotă, I. Bălan, I. Moldoveanu, Olga Caba, Letiţia Papu, Andrei Ciobanul, Emil Giurgiuca şi Liciu Pop. Constantin Stelian semnează o frumoasă cronică despre cartea lui George Drumur, care, s'o spunem cu prilejul acesta, a fost primită cu interes şi suficient discutată. ■ Elisabeta Henţiu ne trimite cartea „Valah", care cuprinde sugestive „icoane din Ardeal", — o carte de suflet şi rumânie. ■ Am atras atenţia şi altădată asupra romanului „Cara-Su" de I. Valerian. Opera aceasta nu numai c'a impus dintr'odată un romancier viguros, dar a şi ridicat cortina asupra unui ţinut românesc puţin cunoscut. ■ Părintele Gh. Antonovici, prozatorul, pe care încă nu l-am uitat, ne spune că are de gând să reintre în viaţa literară, cu o carte. Să tăiem viţelul cel mai gras... ■ E. Ar. Zaharia afirmă că d. I. E Torouţiu va tipări în curând poezia regretatului Ion Roşca. Iată o faptă mai mult decât bună. ■ A apărut cartea „Zăcăminte folclorice în poezia noastră contemporană", de Al. Dima. E-o lucrare ratată, căci, poezia noastră „contemporană" nu se reduce la cele cinci sau şase nume, cu cari jonglează neinformatul autor. ■ Fericite sunt ţările unde nu se mai face politică, adică unde s'a ajuns la o identitate unanimă de atitudine în faţa statului. În ţările democrate, politica distruge cel puţin jumătate din energiile, cari ar putea fi întrebuinţate mai just pentru opere de ştiinţă, de artă sau de civilizaţie. Deaceea, lupta noastră împotriva politicei e atât de acerbă. Distrugând politica în sensul ei actual, ajungem la o politică de concepţie superioară, adică la una singură, pentru toţi membrii unui stat. Şi, în cazul nostru, ştim care trebuie să fie politica României, cea unică. ■ *Nu mulţi la număr, dar puternici prin credinţa noastră neclintită în Dumnezeu şi în sprijinul Său, puternici prin hotărîrea şi încăpăţinarea noastră de a sta neclintiţi în mijlocul oricărei vijelii, puternici prin deslegarea noastră puternică de tot ce este pământesc, fapt ce se manifestă prin dorinţa, plăcerea de a o rupe în chip vitejesc cu pământul, servind cauza neamului românesc şi cauza crucii.* Oare cuvintele acestea nu purced din Ştefan cel Mare şi Mihai Eminescu? Să ştiţi! A venit clipa când strămoşii cuvintează prin fiul ales pentru mântuirea neamului. ■ Se-apropie al douăzecilea an de când, în comuna Cuciurul-Mare (satul nostru legionar, în pofida unor anumiţi sfertodocţi pretinşi intelectuali, cari turbă când aud cântecele sfinte ale rumâniei), a fost spânzurat „pentru spionaj" (!!!) un copil de 15 ani. Bruta, care l-a condamnat la moarte era jandarm şi numele bestiei e Drescher. Această fiară, despre care ne relatează atât de impresionant, într'o carte a Domniei-Sale, d. prof. T. Bălan, trăieşte în linişte (primind şi pensie?) la Brăila sau Galaţi, încă n'a fost spânzurată. Ar fi de datoria autorităţilor să se intereseze de data exactă a morţii copilului, spre a-l comemora în cadrul unui parastas, măcar! Ni se pare că tot legionarii vor trebui să-l prăznuiască. Deh! Autorităţile au lucruri plăcute de făcut. Oarecari banch[...]

■ Lucian Predescu: Istoria literaturi[...] Edit. Alcalay, Bucureşti. Pe d. Prede[...] noaştem ca pe un vechi şantagist; [...] cercat, dealtfel, într'un timp, printr'u[...] nabil procedeu, o nereuşită diversiu[...] competinţei, în domeniul istoriei [...] fostului său profesor de litere dela [...] tatea din Iaşi, George Pascu. Pe de[...] şi-a asumat concluzia finală şi de[...] chestiunea de-a se şti cine e autorul [...] al poemului Cântarea României, deşi [...] aceasta a fost desbătută mult mai [...] documente comparative, de către d[...] Tcaciuc-Albu dela Cernăuţi. Istoric[...] Predescu nici nu aminteşte nicăieri [...] importantă contribuţie. În afară de a[...] ribilul istoric este lipsit de-o informa[...] şi de-o bună credinţă. Iată dovada[...] recomandă printr'o banderolă lucrare[...] didaţilor la bacalaureat. Ori cine desc[...] manual de limbă de orice autor v[...] cl. VII sau a VIII de liceu află mult [...] decât îi înfăţişează liricul nostru [...] afară de aceasta, pentru acest minu[...] istoric contribuţia Bucovinei e inexi[...] fără importanţă, celace e tot una. Şi [...] foarte uşor informa dacă avea intenţi[...] din lucrările d-lui prof. C. Loghin. [...] de parvenire rapidă l-a făcut să ign[...] litatea istorică a literaturii bucovinen[...] unei istorii reclamă muncă cinstită, [...] compilări de date şi idei, aşa la înt[...] informaţie bibliografică justă în m[...] ignoranţă; — dar de toate aceste re[...] rente unei lucrări serioase s'a ferit [...] istoric literar de ocazie L. P. Şi a[...] iertăm. ■ Floarea de foc. E o gazet[...] justifică prin nimic prezenţa. Proble[...] mai imediată realitate sunt ignorate [...] Ultimul număr, după care urmează [...] cea mai bună dovadă, până unde p[...] prostia cuiva în ce priveşte problem[...] teratură românească. Se vede desor[...] care bâjbâe cei ce nu mai simt ş[...] gândesc româneşte. ■ Ion A. Man[...] un partizan ordinar a lui Neagu R[...] pentru care nu e nimic în afară [...] opera sa. Grandomania aceasta îl f[...] afişeze pretutindeni pentru a-şi [...] ideile

REDACŢIONALE

■ Cărţile, revistele şi manuscris[...] trimite pe adresa camaradului prof. [...] în Cernăuţi, str. Eminescu, 15. ■ S[...] de redacţie al revistei noastre e fă[...] maradul Mircea Streinul. ■ Recen[...] cărţile şi revistele primite la redac[...]

■ ICONAR apare odată pe lună. Ab[...] anual e de Lei 60.— ■ An. I, N[...] Iulie 1936.

Tipografia „Mitropolitul Sil[...] Cernăuţi, Piaţa Unirii No. 3 (Palatu[...]